دار زەیتوونەکەی غەززە

کەمال عەولا

لەناوەندی شاری غەززە دار زەیتوونێکی گەورەو نەقۆڵا هەیە. لە بەردەمی چاخانەیەکی کۆن و ئاوەلا قیت بۆتەوە . ساڵ دوانزە مانگ هەمیشە کەسکەو گەڵاکانی تەڕو تازەن . کەس نازانێ لە چ دەورو عەیامێك لێرە شین بووە ، چەندەها پشتەو بە بیری کەس دانایێ . ساڵ بە ساڵ قەدی ئەستوورترو لق و پۆی چڕو پڕتر دەبێ .

رەگ و ریشەی بۆ بنی‌بنەوە ڕۆچووەو گەییوەتە سەر ئاوێ . سێبەریشی بەقەدەر خۆی پان و پۆڕو گەورەیە . هاوینان پیرو پەککەوتە کە بەوێدا ڕەت دەبن ، لادەدەن و لەبنی لێ‌پشوو دەدەن . مندالآن کە لەیاری‌و گەمە ماندوو دەبن ، ڕوو دەکەنە ژێر پیرەدارو بۆ تاوێك لێی دادەنیشن ، گۆرانی دەڵێن و دەیکەنە چەپڵەڕێزان . کوڕی گەنج و هەرزەکار لەسەر ڕێی دەزگیران و دۆستانیان لەبن درەختی هەمیشە پەناگە دەوەستن

و دڵیشیان هەر وەختە شەق بەرێ شار ئیمڕۆ جەنجاڵە . جمە دێ . خەڵك وەك مێرووله دێن و دەچن . هەندێك بۆ بازار دەچ و هەشە بەخۆو بە زەمبیلەی پڕ لەشتەوە بەرەو ماڵ دێتەوە.

نوێژی نیوەڕۆ دانەهاتووە .. جادەکان پڕیەتی لەخەڵك زۆربەیان ژن و پیرن . قوتابیەکان هێشتان بەرنەبووینەو مەکتەبەکان خەریکی دەرز خوێندنن . دوو ئۆتۆمبیلی بو بەپرتاوی تێپەڕین و دڕیان بە خەڵکەکەدا. ئەوەندە تیژو خێ ڕەت بوون ، خەریك بوو یەك دووانێك پان بکەنەوە . پاشکۆ ئۆتۆمبیلەکان پڕ لە سەرباز بوون ، کەکڵاوی ئاسنیان کردبوو سەرو لوولەی تفەنگە بێ‌قۆنداخەکانیان دەرهێنابوو تفەنگەکانیان سوارو دەستیشیان بە پەلاپیتکەوە بوو . دەم چاویان مرومۆن ، تووڕەیی‌و ئاگریان لێ‌دەباری . لەبەر دەم مەکتەبێك چەند مێرد منداڵێك سەریان لەبن گوێی یەک

نابووو بە چرپە شتێکیان باس دەکرد . ئۆتۆمبیلەکان کە گەیشتنە لایان هەڵوێستەکیان کردو سەربازەکان هەموو پێکرا چاویان لێزەق کردنەوە قوتابیەکان خۆیان بە کتێبێك خافڵاندو ئاوڕیشیان وێنەدان . ئینجا بۆ پێشیان ئاژاو لەپێش دوکانی تەرەفرۆشێك رایان گرت . ئەفسەرە گەنجەکەی پێشەوە چاوێکی‌دا ئەو ژنانەی خەریکی شت کڕین بوون و لەگەڵ دوکاندارەکە مامەڵەیان دەکرد ، ئافرەتێکی جوان و جحێڵ سەرنجی راکێشا .. دڵی وەخورپە کەوت .. کڵاوەکەی لەسەر کردەوەو دابەزی . بە لە خۆبایی‌و لموز بەرزی‌یەوە بۆ لای دوکانەکە چوو . کابرای دوکاندار رەنگی هەڵبزرکاو تێك چوو. لەتەنیشت ئافرەتە جحێڵەکە وەستاو دەستی بۆ پرتەقاڵەکانی سەر تەختەکە درێژکرد ، هەڵگێڕو وەرگێڕی کردن . بەدزە دزەش خۆی لە ژنەکە نزیك دەکردەوە ، تاشانی بە شانی‌دا ژنە خێسەیەکی لێکردو تفێکی‌خرکردەوەو بە چرو چاوی دادا .

کابرا سوور هەڵگەرا . دوکاندارەکە دەستی لەسەر تەرازووەکە رەق بووو هەموو گیانی وەلەرزە لەرز کەوت . سەربازەکان لەناو ئۆتۆمبیلەکان خۆیان فرێدا . خەڵکەکەی ئەو ناوە دوورکەوتنەوەو لەم لاو لەولا خۆیان بزر دەکرد .

دوکاندارەکەیان داپلۆس . بە شەق و پێلەقە بەربوونە سەری. دووسێ‌یەك شالاویان بردە چایخانەکەو لەوێش ئەوەی بەرچنگیان کەوتبا ، تێرو پڕیان دەکوتا . لەودەمەدا بەردەمی قوتابخانەکە ئاوەدان بوو ، قوتابیەکان کۆمەڵ کۆمەڵ بەپارێز دەهاتن ، پڕی دەستیشیان خرکەو کوچکەبەرد بوو کەوتنە پلارتێگرتن و بەرد راوەشاندن . سەربازێك پێکراو خوێن لەسەریا فرکەی کرد . هاورێکانی پیلیان گرت و بۆ لای ئۆتۆمبیلەکان چوونەوە . بەرگەیان نەگرت و وەختابوو بتۆقن ، بە پرەپرو تەنگەتاوی خۆیان لە ئۆتۆمبیلەکانیان هاوێشتەوە . هێندەی بڵێی یەك و دوو سوار بوونەوەو تێیان تەقاند .

کورێکی باریکە لە کۆڵانێکی تەنگ بە غار دەهات . گەیشتە بن دار زەیتوونەکە ، وەستا . شتێك لەناو مستیا بوو ، توند دەیگوشی . بە هەشتاوی بۆ هەموو لایەکی روانی . لەچاو قوچانێکا ئۆتۆمبیلەکان گەیشتنە بەر دەمی . کورە پێیەکانی توند لەعەرزی گیر کردو شتەکەی ناو دەستی هەڵدا . تەقینەوەیەکی گەورە شاری هەژاند . بۆ تاوێك دنیا کاس بووو شار شڵەژا . لەناوەراستی جادەکە دووکەڵێکی رەش بڵندبوو . ئۆتۆمبیلەکان یەکێکیان سووتاو ئاگری تێبەربوو ، لە ناویشیا ناڵەو هاواری سەربازەکان دەهات . خەڵك هەر بابابوو رای‌دەکردو خۆی دەگەیاندەوە ماڵێ..

کورەکە هەر بە کۆڵانە تەنگەکە گەرایەوە و بۆی دەرچوو . دەیویست خۆی قوتاربکاو وە بەر دەستان نەکەوێ . کۆمەڵێ سەربازیش کەوتنە شوێنی . هەر چەندی دەیان کرد نەی دەگەیشتنێ . لە پشتەوە چەند تەقەیەکیان پێوەنا ، باش بوو بەری نەکەوت . خۆی گەیاندە گەڕەکێکی پڕ لە خانووی رووخاوو کەلاوە . تێدا بزربوو.

شار کش و مات بۆنی خوێنی لێ دەهات . دەنگی تەیرو تووش نەدەبیسترا . بێجگە لە تریقەی پۆستاڵی سەربازو جەندرمەکان، هەست و خوست لە هیچ شتێك نەدەهات . ئەوەی لە جادە و کۆڵانەکان وەبەر دەستان کەوتبا ، دەیان گرت و بێ چەندو چوون راپێچیان دەدا . تا رۆژئاوا خیزاویان لە گەرووی ئەو خەڵکە کرد . ئیدی کەس نەیوێرا سەر دەربهێنێ و دەرگای حەوشە بکاتەوە کورەکە ماوەیەك خۆی لە قوژبنێك مات کرد . پاشان چووە ناو زێرابێکی چڵکاوو بەناو ئاوی پیس و بۆگەن بەکوورە کوورەو خۆ نووشتاندنەوە سەری خۆی هەڵگرت . لە شوێنێکی نیمچە هیشك تاوێکی باش دانیشت . ئینجا دەستی پێکردەوە. بۆنی گەنیوو پیسی گێژی کردبوو . گەیشتە شوێنێك زێرابەکە کون ببوو . سەری خۆی دەرهێنا ، دیتی تەواو لەشار دوور کەوتۆتەوە . ئۆخەیەکی کردو پشتی لە شارکرد . هەر رۆیشت و لە هیچ شوێنێ نەوەستا . بێ ئەوەی گوێ بداتە برسێتی و توێنێتی شەقاوی خێرای دەهاویشت . دەیویست تا زووە بگاتە سنوورو ئاودیو بێ . گەلێ جاران ماندوێتی تەنگی پێهەڵدەچنی .. جگەرەکێشێك دادەنیشت و تێهەڵدەچووە .

لەگەڵ ئەو هەموو ترس و راکەراکەو ماندوو بوونەش ، هەستی

به دڵ فراوانی و حەسانەوە دەكرد . شتێكی خۆش خستووكەی گیانی دەدا نەیدەزانی چیەو لەكوێ هەڵدەقوڵێ ، بەڵام هەستی دەكــرد باری سەرشـــانی سووكتــر بووەو پاداشتێكی چاكی دەسگیر بووە .

بە ئاواتــەوە بوو زووتــرین كات بگــاتــە جێو بۆ هاورێكــانی بگێرێتەوە .

دوو بەتــڵی شەو راشكــا . كورەكە هەر بەرێوە بوو . تا دەهات دنیا ساردتر دەبوو . بایەكی وەك گیزانی دەهات و دەم و چاوە ناســك و لاوازەكــەی كورەكــەی دەزووراننــدەوە . گوێیەكانی تەزیبوون و نەدەوێرا چیدی دانیشێ ، نەبادا خەو بیباتەوە . دەم نادەم تەماشایەكی ئاسمانی دەكرد . هەورو هێڵ بەری ئاسمانی گرتبوو . ئەستێرەكان بە دەرەوە نەبوون . لەوە دەتــرســا ببــارێ .. هێندەشی نەبرد پرووشكە باران دەستی پێكرد . لەو دەمەوا بیری بۆ ماڵی خۆیان چوو ، تەنیشت باوك و دایك و براكانی ، خواردنی خۆش و بەتام ، نوێنی گەرم و گور .. ئەو گەران و سوورانانەی كەوتەوە بیر، كە لەگەڵ برادەرەكانی هەموو ئێوارەیەك دەیان كردو لەسوحبەت و پێكەنین نەدەكەوتن. بەڵام لەپــرێكــدا، لەنێــوان شەوو رۆژێكدا، هەموو شتێكیان لێگــۆرا لە شوێنی خۆیــان ، لە. ماڵی خۆیان، لەخانوو بەرەو زەویوزاری خۆیانیان وەدەرنان و تێیان هەڵدان. لەو رۆژە وە هەموو گیانی بۆتە رق و توورەییو دەستەكانی بە دوای تۆڵەدا دەگەرێن . لەو خەیاڵانەدا بوو، چەپكێ رووناكی بەری چاوی گرت . لە شوێنی خۆی حەپەسا.... نەیزانی چ بكاو بۆ كامەلا هەڵبێ .. تازە كار لە كار ترازاو بەداوەوە بوو . پیاو لەكاتی وادا سەری لێدەشێوێ و مەودای بیركردنەوەی لێ وێك دێتەوە. بەرەو پاش وەرگــەراو كەوتە غار .. راوەستە .. نەرۆی . لەگەڵ ئەو دەنگە دەست رێژێكی قایم كرا .

كورەكە كەوت و ترپەیەكی لێوەهات .

كە گەیشتنە سەری لە گیانە لادابوو . لایتەكەیان لەدەم و چاوی دا . دوو سێ دڵۆپ باران لەســەر رووە ئەسمەرو ساردەكەی قەتیس مابوون . نووزەیەكی باریكی لێوە هات و چاوە كاڵەكانی لێك نان .

○

مــــــری

● نزار محمد سعيد ●

بشەڤ و رۆژ یێ راپێچایە ، بەرپێكێت وی دگرێدانە ، ئاڤ دراوستیت ئەو ناراوستیت شونێت كالكا وی ل سەرێت وان ریا دخویانە .. چاڤێت وی تم ل سەرێت ریانە .. سەرێت ریا لبەر هندابوینە .. جارنا دێربینێ دهلینیتە بەر وان چاڤێت سۆر : تێهنییت خەوێ سەرێ هندە سالا .. كاكی تێت .. كی دچیت !! ددلێ خومدا پڕ جارا دبێژیت :

« خومزی من بێهنا سەییو چاڤێن گورگی هەبان »

ئەردو ئەسمانێ ل ژێر زێرەڤانیا وی بشەڤ و روژ ، چار چاڤێت هەین ، دنڤیت یێ هشیارو هشیار دبیت یێ نڤستی . هەمی رۆژا لویلیا تڤەنگا خوە كەل دكەت ، چەند گوللەكا دنیشانەكێ وەردكەت .. تڤەنگا خوە دجەرببینیت هەكە هات و لێ هلكەت دا یێ بەرهەڤ بیت .

خەنجــەرەكــا گۆپــك زیڤ یا دبەر شویتكێرا .. دوو رەختێن دپشتێ رەنگی كەڤلكێ وان سەرێ هندە سالایە پێڤە نەمایە . رەختاو تڤەنگێو دەبانجێو دێربینێ و خەنجەرا گوپك زیڤ و چوخكێ دبەر هەر ئێك ژوان رویدانەكێ دئیننە بیرێ .

جارنا دێ بینی چاڤێن وی یێن سۆر دسەرێرا فرە بون .. خون ددەمارێن ویدا فویریا .. تان .. خولپێن دارا .. دۆل .. نهال .. كەڤر .. چیا .. جانەوەر .. ئەرد .. ئەسمان .. سها وی ؛ لبەر بونە رەشە زنشكەكێڤە تڤەنك دسەر ملێ خوەدا ئینا .. چرەق .. چرەق فیشەك برە بەر . دبێژن لە پلەپكا تڤەنگێ سەد پاتمانە ، لێ ل با كەسێن هولێ قەت چ سەنگ نینە .

لبن سیبەرا گویزێ فەرشێن ژخومرا دنیڤا روباریدا چێكرین .. پیێن وان یێن ئاڤێدا .. ئاڤ نولا زیڤییە ژوردا دچیتە خارێ .. هەردوو ئالێن وورباری چەمن .. كچكچاپەك خلاس ناكەت .. ل